

Տ Է Բ Ո Ւ Ն Ա Կ Ա Ն Ա Ղ Օ Թ Ք Ը Ք Բ Ի Ս Տ Ո Ս Ի Զ Ա Բ Զ Ա Բ Ա Ն Ա Յ Մ Է Զ (*)

Քրիստոսի թագաւոր հռչակուիլը. —

Յիսուս ծնած էր թագաւոր ըլլալու և երկնքի թագաւորութիւնը հիմնելու, ինչպէս Աւետման ատեն Գորբիէլ հրեշտակապետը ըսած էր Ս. Կոյսին. «Տէր Աստուած պիտի տայ Անոր իր հօր՝ Դաւթի անունը, և Յակոբի անուն վրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ, և Անոր թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ» (Ղկա. Ա. 32-33): Իսկ Մատթէոս Աւետարանիչ, Յիսուսի ծննդեան դէպքը պատմած ատեն, կը յայտնէ Քրիստոսի թագաւոր ըլլալը՝ մոզերու բերնով. «Ո՛ր է որ ծնու չըրեաներուն թագաւորը» (Մատթ. Բ. 2):

Երեք տարիներ շարունակ քարոզեց այս թագաւորութեան մասին և ուխտ ալ կնքեց վերջին Ընթրիքի ատեն: Վերջապէս, պէտք էր հռչակուէր և յայտարարուէր իբրև թագաւոր: Այդ ալ եղաւ իսկապէս կուսակալ Պիղատոսի առջև. Պիղատոս չրէից ամբաստանութեան վրայ հարցուց Յիսուսի. «Դո՞ւք ես չրէից թագաւորը»:

«Իմ թագաւորութիւնս այս ուշխարհէն չէ. ասպա թէ ոչ՝ իմ սպասաւորներս կը կուսէին, որպէսզի չրէից ձեռքը չը մատնուիմ: Ես այս բանին համար ծնած եմ, և ասոր համար աշխարհ եկած եմ, որպէսզի ճշմարտութեան համար վկայեմ» (Յովհ. ԺԼ. 33-37):

Ինչպէս կը տեսնենք, եկած էր պահը որ մեր պաշտելի Տէրը ինքզինքը թագաւոր հռչակէր՝ որպէսզի նայն ատեն իր քարոզած երկնքի թագաւորութիւնն ալ հիմնէր:

Ուրիմն, Յիսուս իբրև թագաւոր հռչակուելէ ետք, պէտք էր թագադրուէր նաև: Այսպէս, նախ իբրև թագաւոր իրեն

տունն թագի փոխան՝ փռուէ պսակ մը (Մատթ. ԻԷ. 29, Մրկ. ԺԵ. 17, Յովհ. ԺԹ. 2, 3): Միբանի հանդերձ ունեցաւ Գաւազանի տեղ՝ եղէգ արուեստ անոր: Փառասանութեան պէտքէն տեղ՝ շխալը հանէ զայն, խալը հանէ զայն: Զիտվ և թափօրով երթալու տեղ՝ խալի ճանսպարն ունեցաւ. Ի տես ժողովուրդին՝ խաչին վրայ քարձարացաւ իբրև հրովարտակ՝ ունեցաւ ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶՈՎՐԵՏԻ ԹԱՎԱԻՈՐ ԼՐԷԻՅ (Յովհ. ԺԹ. 19):

Քրիստոս իբրև թագաւոր՝ պէտք էր մեռնէր, փոստելու որ իրեն համար մահը ոչ մէկ արժէք ունէր: Ապացոյց՝ իր հրաշքաւ Յարութիւնը, որով պիտի թագաւորէր յաւիտեան: Անոր թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենար» (Ղկա. Ա. 33): Ասոր համար է որ Քրիստոս որ քարոզներու ընթացքին յաճախ կը նախաձայնէր իր խաչելութեամբ մահը: Սակայն, անմիջապէս ետք կը շնչաւոր թէ երրորդ օրը Յարութիւն պիտի առնէր (Մատթ. ԺԶ. 21, ԺԷ. 32, Ի. 17, Մրկ. Ը. 31, Թ. 10, Ժ. 33, Ղկա. Թ. 22, ԺԸ. 31, ԻԴ. 6, 7, Յովհ. Գ. 14, Ը. 28, ԺԲ. 24-25, 33, Կայլն), որ կը նշանակէ թէ ճիշտ է որ Ան պէտք է մեռնէր, բայց ոչ ժողովուրդին հասկցած իմաստով՝ վերջ տալու համար իր կեանքին, այլ ընդհակառակը, երրորդ օրը Յարութիւն առնելու համար, որպէսզի իր հիմնած թագաւորութիւնը ըլլար անկեղծական և անվախանալի:

Իբրև անմահ թագաւոր՝ պէտք էր մեռնէր նաև, որպէսզի արդիւնաւոր ըլլար այս թագաւորութիւնը, ինչպէս որ ցորենին հատիկը մեռնելէ (ընդհողուելէ) ետք միայն շատ արդիւնք պիտի բերէր (Յովհ. ԺԲ. 24):

Այսպէս, յաւիտեանակա՛ն թագաւորութեան ժառանգորդներուն համար ալ մահը

(*) Շարունակուած Ս օմի նախորդ՝ Նոյեմբեր-Դեկտեմբեր 1980 թիւէն:

բնու աբժէք չի ներկայացնէր: Այս գազափորէն ներչնչուած, եղչէ պատմիչ ունի պատմական դարձած սա խօսքը. «Մահ ոչ զիտկցուած՝ մահ է, մահ զիտկցուած՝ անմահութիւն»:

Անուստիկ Գրիստոսի հիմնած թագաւորութիւնը, որ աշխարհիկ հասկացողութեամբ խաչին վրայ կը վերջանար, իսկ աստուածարանական հասկացողութեամբ՝ Յարութեան արշալոյսով կը պսակուէր և յաւիտեանականութեան կը բանար իր ճառագայթները: Աշխարհիկ իմաստով պարզապէս յիմարութիւն է, բայց մեզի՛ Աստուծոյ զօրութիւնն է (Ա. Կորն. Ա. 18), և աշխարհի բոլոր Գրիստութիւնները կը գերազանցէ (Եփես. Գ. 19):

Գրիստոսի հիմնած այս թագաւորութեան Տրամն (Drame) է որ կը կատարենք արքայալոյսիլ ձեռով Ս. Պատարագի արբողութեամբ, և այդ թագաւորութեան ուխտը կը կնքենք Քրիստոսով:

Ելիցիմ կամ Բո, որպէս յերկինս եւ յերկրի

Գրիստոս աշխարհ եկած էր իր Հօր կամքը կատարելու, որ մարդոց փրկութեան համար էր: Արդէն Գրիստոսի ամբողջ կեանքը Հօր Աստուծոյ կամքին կատարումն իսկ էր: Գրիստոս անչաք մասուրի իր ծնունդէն մինչև երեսուն տարեկան հասակը, Մովսիսական ամբողջ օրէնքը կատարած էր պարզ, խոնարհ և անհատացեալ Հրեայի մը նման (Գաղա. Գ. 4-5):

Մկրտութեան պահուն, Յովնաննէս Մկրտիչ՝ այլալուծ Գրիստոսի խոնարհութենէն, կ'ըսէ Անոր. «Ինծի պէտք է որ քիզմէ մկրտուիմ, Դուն ինձ կու գտաւ: Իրտու կը պատասխանէ. «Թող տուր հիմա, որովհետեւ յայպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արգարութիւնը կատարենք» (Մատթ. Գ. 14-15): Իսկ քարոզութեան շրջանին, Յիսուս նախ կը կատարէր իր Հօր կամքը և ապա կը սորվենէր իր հետեւորդներուն (Յովն. Գ 34, Ե. 30, Զ. 39, Է. 17, Թ. 31, Էայլն), և կ'ըսէ. «Ես միշտ Հօր հաճելի եղած բաները կ'ընեմ» (Յովն. Ը. 21): Վերջապէս, Գեթսեմանիի պարտէզին մէջ, արցունքով ապօթք և աղաչանք մատուցանելով իր Հօրը՝ կ'ըսէր. «Աբբա Հայր, ամէն բան հնարաւոր

է քեզի, եթէ ուզես, այս բաժակը (չարչարանքի և խաչելութեան) ինձմէ անցուր. բայց ոչ թէ իմ կամքս՝ այլ Դուն կամքդ թող ըլլայ» (Մատթ. ԻԶ. 39, Մրկ. ԺԴ. 36, Դկս. ԻԲ. 42):

Եւ երկինքէն հրեշտակ մը երևնալով՝ կը զօրացնէր զԱյն» (Դկս. ԻԲ. 43): Որովհետեւ Երկնաւոր Հօր կամքն էր, որ Գրիստոս չարչարուէր, խաչուէր և երբորդ օրն ալ Յարութիւն առնէր, որ պէտքի բոլոր աշխարհի մարդկութեան փրկութեան պատճառ ըլլար (Եբբ. Ե. 9, Դկս. ԻԳ. 47):

Զինց մեր հսնալպագորդ օտր մեզ այսօր

Այս խնդրուածքով մինք Աստուծմէ կը հայցենք մեզի պարգեհիլ նախ մեր մարմնաւոր կերակուրը, և ապա արժանի ըլլալ մեր հոգեւոր կերակուրին, կենաց հացին, որ է Սուրբ Հաղորդութիւնը:

Գրիստոս իր վարդապետութեան մէջ ժիշտ շիշտած էր կենաց հացին կարեւորութիւնն ու անհրաժեշտութիւնը մեր հոգեւոր կեանքին համար: Իր կատարած հացերու հրաշքէն ետքը, իր հացէն կերած և գունացած ամբոխին ըսած էր. «Գոցէք և զործնէք ոչ թէ կորստական կերակուրին համար. այլ այն կերակուրին համար, որ յաւիտեանական կեանքի մէջ կը մնայ» (Յովն. Զ. 27):

Արդարեւ, Գրիստոս աշխարհ եկած էր այս հոգեւոր կերակուրը ըլլալու հաւատացեալներու փրկութեան համար (Մատթ. ԻԶ. 26-28):

Եկած էր ժամը, որ Գրիստոս խաչին վրայ պատարագուելով՝ բաշխուէր իր մարմնով և արիւնով բոլոր հաւատացեալ քրիստոնեաներուն, որպէսզի իր մարմինը ըլլար ճշմարիտ կերակուր և իր արիւնը՝ ճշմարիտ ըմպելիք (Յովն. Զ. 56):

Եւ բոլ մեզ զպարսիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարսապանաց

Յիսուս իր աշակերաններուն սորվեցուցած էր, թէ պէտք է ներել թշնամիներուն, և սիրել, օրհնել զանոնք, և ազօթք ընել անոնց համար՝ «որ ձեզ կը չարչարեն ու կը հալածեն, որպէսզի ձեր Երկնաւոր Հօր օրէինները ըլլաք» (Մատթ. Ե. 44):

Ե. 44-45): Ներողամտութեան բարձր ոգին չափ ու սահման պէտք չէ ունենայ, այլ քանի անգամ որ մեղուցեալը ներուժ խնդրէ՛ պէտք է ներել անոր: Աննորոզ և անգուժ ծառայի առակով ալ սորվեցուցած էր թէ այսպէս իմ Երկնաւոր Հայրս պիտի շնորէ՛ ձեզի, եթէ ձեր սիրտերէն չէք ներեր մտէն մէկզ իր կորօր՝ իրենց յանցանքները: (Մատթ. ԺԼ. 23-35): Նմանապէս, թղկնիին չարացման առթիւ Յիսուս ըսած էր իր աշակերտներուն. «Ինչ բան որ աղօթքով կը խնդրէք՝ հաւատացէք թէ պիտի առնէք, և պիտի ըլլայ ձեզի. և որք աղօթքի կը կենաք՝ ներեցէք եթէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէսզի ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է, ներէ ձեր յանցանքները: Իսկ եթէ դուք չ'նկրէք, ոչ ալ ձեր Երկնաւոր Հայրը պիտի ներէ ձեզի՝ ձեր յանցանքները» (Մրկ. ԺԱ. 25-26):

Իսկ Աստուծոյ պատարագ կամ ընծայ մատուցանողներուն համար կ'ըսէ. «Երբ պատարագ մատուցանելու ըլլաս և յիշեա որ քու կորօրդ հետ բան մը ունիս, հոն ձգէ քու ընծադ սեղանին առջև, և քնառաջ կորօրդ հետ հաշտուէ և ետքը եկիր որ որք և ընծադ մատուցանես» (Մատթ. Ե. 23-24):

Եւ այսպէս, Յիսուս խաչին վրայէն կը ներէր և կ'աղօթէր զինք չարչարող մարդոց համար՝ ըսելով. «Հայր, ներէ անոնց, որովհետեւ չեն գիտեր թէ ինչ կ'ընեն» (ՂԿ. ԻԳ. 34):

Արդարեւ և իրսւածք, տմբողջ աշխարհի պատմութեան մէջ գերաբոյն և անպատու մայր ներուժը պիտի մնայ և զակի: Ասոր շնորհիւ էր որ մեր Երկնաւոր Հայրը ներուժ կը շնորհէր մեզի՝ քրիստոնէայ հաւատացեալներուն:

Ներողամտութիւնը ազնուազոյն զգացունեներէն մէկն է մարդու հոգիին:

Եւ Որ ցանիւր զեղք ի փորձութիւն

Մեր Տէրը Յիսուս արդէն նախագուշակած էր թէ «Աշխարհի մէջ նեղութիւն (փորձութիւն) պիտի ունենաք, բայց քու ջատարհ եղէք, և աշխարհի յաղթեցի» (Յովհ. ԺԶ. 33):

Նայն ընթրիքի ընթացքին, դարձեալ

նախաձայնած էր ենթարկուելիք փորձութեան մասին, այս անգամ ուղղակի Պետրոսի անկարկելով. «Միման, Սիմոն, այս Սատանան փնտոտեց քեզ, որ ցորենի պէս մտղէ. բայց ես քեզի համար ստոյթք ըրի՝ որպէսզի քու հաւատքդ չպակօթ. և դուն երբ դարձի դաս՝ քու եղբայրներդ ալ հաստատես» (ՂԿ. ԻԲ. 31-32):

Ուրեմն այս աշխարհի մէջ հաւատացեալները միշտ ենթակայ են ամէն սաստիկ փորձութեան, ըլլան անոնք Սատանայի կողմէ, քանի որ «Սատանան մոնչող առիւծի պէս կը պաշտի, ու կը փնտռէ թէ ով կ'ըլլէ» (Ա. Պետ. Ե. 8), և կամ ուղղակի մարդու ցոնկութիւններէն (Յակ. Դ. 1-3):

Մեր խնդրանքը պէտք է ըլլայ որ մեզի պատահելիք փորձութիւնները վեր չըլլան մեր կորօրութիւններէն:

Միշտ վանալու ենք այդ փորձութեանց ընթացքին չընկճուիլ, այլ ընդհակառակը աւելի զօրացած դուրս գալ անոնցմէ: Եւ պիտի աղաչենք Տիրոջ որ չարսունէ մեզ հանդիպիլ այնպիսի փորձութիւններու՝ որոնց չկարենանք դիմանալ, այլ տայ մեզ փորձութեան հետ կորօրութիւն՝ անկէ յաղթական դուրս գալու համար:

Պէտք է ըսել թէ ճիշդ հաս է որ հաւատացեալին արժանիքը յայտնի կ'ըլլայ, թէ իր կամքը զօրումը է թէ տկար: Եթէ ուզէք, ինչպէս օսկին կ'փորձուի կրակէ հնոցին մէջ: Ինչպէս մեր Տէրն ալ փորձը կեցաւ Սատանայէն անպատահին մէջ, քառասուն օրուան ծոմապահութեան ընթացքին, և յաղթական դուրս եկաւ՝ ըսելով «Ետիս գնա, Սատանայ» (Մատթ. Դ. 5-11, ՂԿ. Դ. 1-12):

Ապա Գեթսեմանիի մէջ, փորձութեան ատեն ըսու. «Հոգիս յօժար է, բայց մարմինս տկար» (Մատթ. ԻԶ. 41): Ասոր համար Տիրոջ հրեշտակը երևնալով զօրացուց զինք: Մենք ալ փորձութեան ատեն աղաչելու ենք Տիրոջը, որ մեզ պահպանէ Սատանայի օրոգայթներէն, որպէսզի մեր Տիրոջ՝ Քրիստոսի պէս յաղթական դուրս գանք անոնցմէ:

Այլ փրկեալ զեղք ի շարհն

Այս աշխարհը Սատանայի իշխանութեան տակ ինկաւ Ազամական մեղքով

Ն Ո Ր Տ Ա Ր Ի Ն

Նոր Տարին, իբրև մեկնակէտը ժամանակի որոշ աեռզուժեան մը, վերաբին լեցուցած է մեր սրտերը յայտի ու խանգաղաւթեան ալիքներով: Հակառակ քաղաքական աշխարհի պարզած չփոթ ու անապահով վիճակին, ուր պետութիւններու շահերը կը բաղխին իրարու ու ներհակընդդէմ գաղափարասանութիւններու ուխտակցներ նիղակ ճօճելու ապարդիւն որքան յիմար փորձը կը կիրարկեն իրարու դէմ՝ վարդանդեղ աբշալսյոյի մը երազը, օրերու մառյալին վերև ծիածանուազ, նորէն թե կը բանայ հաւատաւոր հոգիներու մէջ:

Արտաքին աշխարհի անկերպարան այդ վիճակէն (որ էջեր կրնար չունենալ իր ախուր անդրադարձը գաղթաշխարհի մեր կեանքին վրայ, մասնաւորապէս Լիբանանի ու Իրանի մէջ), երբ մեր հայեցողքը կը դարձնենք դէպի ազգային մեր կեանքը, հնն ալ, հակառակ Ամանորին պարզեւած յայտերուն ու լուսաեռութեան, չենք կրնար չնշմարել նշաններ, երեոթյններ անբաղձալի ու վհատեցուցիչ, որոնք եթէ մէկ կողմէն անխուսափելի աուրքն են ժամանակին ու տիրող մտայնութիւններուն, միւս կողմէն, հայու հոգիին արժանիք-

ներուն նաւաղումին, տոկունութեան ջլատումին ախուր փաստն ու հաւատախթ ունին իրենք մէջ:

Չենք ուզեր կրկնել հաս, բեմերէ ու թերթերէ հազար անգամ չեփորուած յանկերդը թէ Հայ Եկեղեցին, Հայ Դպրոցը, Հայ Լեզուն հայլն, բերդերն են մեր ազգապահպանումին, և թէ անոնց փորելով է միայն որ պիտի կարենանք գոյատեւել սփիւռքի դժնդակ պայմաններուն մէջ ու այլասերիչ ազդեցութիւններու ներքև: Պիտի ուզէլ չալ, քաջ գիտնալով թէ վերքը ծածկելով է նպաստար, աւելի հանգամանորէն նազարդաւանալ մխտական այդ երեոթյններէն ոմանց վրայ, որոնք աւտացումի ու ապագայնացումի ճամբան լայն կը բանան մեր դեգեւատ ու շլմորուն քայլերուն դիմաց:

Բայց, հարց ասնք նախ, ազգապահպանումի վերոյիշեալ ազգակները ինչպէ՞ս կրնան լուսաթոյնա ծառայել իրենց նպատակին: Ուրիշ խօսքով, ի՞նչ պէտք է ընել որպէսզի գաղթաշխարհի Հայը կապուած մնայ իր Եկեղեցիին, որպէսզի իր մայրենի լեզուով յարաբերի իր ազգակիցներուն հետ, որպէսզի ազգային վարժարան զրկէ իր զաւակները, որպէսզի հայկական տեղումներ յաճախէ և յաճախել առ իր զաւակները, որպէսզի իր լուսման շխնայէ ի նպատակ հայ թերթին և գիրքին և անոնցմով պայմանաւոր Հայ Մշակոյթին: Դժուար է յստակ պատաս-

Ծննդ. Գ. 15-19): ձիղչ տօոր համար է որ Քրիստոս աշխարհ եկաւ, որպէսզի տալէ և փրկէ մեզ այս շոր իշխանութեանէն: Երբ այս անթծեալ աշխարհի մէջ կ'ապրինք, միշտ ենթակայ ենք չարին իշխանութեան տակ իշնալու, եթէ Տիրոջ ապաւինած չըլլանք անշուշտ: Մեր Տէրն ալ ըսած էր իր շարչարուելէն առաջ. «Այս աշխարհի իշխանը կու գայ և իմ վրտա բռն մը չունի» (Յովհ. ԺԴ. 3): Այս համարը կրնանք կրկնել այն ասեմ՝ երբ Տիրոջ ապաւինած ենք և հետև մնացած շարէն:

Մարտիլ

Ձի Բա Ե արԲայուրիւն եւ զօրուրիւն եւ փառք, յաւիտեանս յաւիտենից. ամեն:

Ինչպէս մեր Տէրը Քրիստոս կրք կը նախաձայնել իր ժօտալուստ շարչարանքը և խաչելութիւնը, անմիջապէս յետոյ կ'աւտէր իր հրաշափոտ Յարութիւնը (Մատթ. ԺԶ. 21, Ի. 17, Մրկ. Ը. 31, Թ. 31, Ժ. 33, ՂԿա. Թ. 22, ԺԸ. 31), նոյնպէս ալ Տէրանական Աշօթքը կը վերջանայ փոտարանութեամբ մը, որ կը խօրհրդանչէ բարբի յաղթանակը շարի վրայ, լոյսի յաղթանակը խուտարի վրայ և կեանքի յաղթանակը մահուան վրայ:

ՎԱԶԷ Ծ. ՎՐԴ. ԻԿՆԱՏԻՈՍԵԱՆ